

Brüssel, 20. november 2025
(OR. en)

15699/25

MAMA 268	COHOM 172
MED 97	JAI 1737
CFSP/PESC 1683	MIGR 441
COPS 613	COTER 201
WTO 116	TRANS 566
ENV 1253	EMPL 526
ENER 606	DIGIT 247
ECOFIN 1559	EDUC 464
DEVGEN 216	

MENETLUSE TULEMUS

Saatja: Nõukogu peasekretariaat

Saaja: Delegatsioonid

Teema: Nõukogu järeldused Vahemere piirkonna leppe kohta

Delegatsioonidele edastatakse lisas nõukogu järeldused Vahemere piirkonna leppe kohta, mille välisasjade nõukogu kiitis heaks oma 20. novembri 2025. aasta istungil.

Nõukogu järeldused Vahemere piirkonna leppe kohta**Üks meri, üks lepe, üks tulevik**

1. Euroopa – Vahemere piirkonna partnerluse tugevdamine on üks Euroopa Liidu strateegilisi prioriteete. Vahemere lõunapiirkonna partnerid on samuti väljendanud suurt huvi tugevamate sidemete vastu Euroopa Liiduga ajal, mil ülemaailmne ja piirkondlik geopoliitiline olukord nõuab veelgi tihedamaid poliitilisi suhteid ja tugevdatud partnerlust. Selles kontekstis peab nõukogu tervitatavaks komisjoni ja kõrge esindaja ühisteatist „Vahemere piirkonna lepe – Üks meri, üks lepe, üks tulevik“. Kõnealune lepe annab võimaluse kujundada ümber ELi suhted Vahemere lõunapiirkonna riikidega, edendades Vahemere piirkonna ühtset ala.
2. Praegu, kui tähistame 30 aasta möödumist 1995. aasta Barcelona deklaratsioonist, on kolm kümnendit tagasi seatud eesmärgid – tagada Vahemere piirkonna elanikele rahu, stabiilsus, kestlik ühine heaolu ja konkurentsivõime – võimalik saavutada üksnes tugeva vastastikuse pühendumise kaudu ühistele põhimõtetele ning ühismeetmete kaudu koosloomise, vastastikuse huvi ja ühise vastutuse vaimus. See on suurepärane võimalus käsitleda ühiseid piirkondlikke probleeme ja võimalusi poliitilise dialoogi ja koostöö kaudu.
3. Tuletades meelde 16. aprillil 2021 vastu võetud nõukogu järeldusi uuendatud partnerluse kohta lõunanaabrusega – Vahemere piirkonna uus tegevuskava, kinnitab nõukogu taas esile toodud prioriteetide ja põhimõtete tähtsust. Tuginedes nimetatud tegevuskavale, selle majandus- ja investeerimiskavale, strateegilistele ja laiaulatuslikele partnerlustele ning muudele piirkondlikele koostööraamistikele, on leppe eesmärk luua koostöid ja uuesti määratleda meie ühine tegevuskava, seda ajakohastada ja elavdada, kehtestades uue ühise lähenemisviisi piirkonna muutuvate probleemide käsitlemiseks. Samuti kasutatakse täiel määral ära olemasolevaid kanaleid, eelkõige assotsieerimislepinguid ja partnerluse prioriteete, mis jäävad koostöö õiguslikuks, institutsiooniliseks ja poliitiliseks põhiraamistikuks ning mida tuleks leppe rakendamisel arvesse võtta. Aja jooksul tuleks jõupingutustes keskenduda ka ühisalgatuste väljatöötamisele naaberpiirkondade riikidega, sealhulgas kolmepoolse koostöö kaudu.
4. Nõukogu rõhutab, kui oluline on vastastikune pühendumine rahule, julgeolekule ja mitmepoolsele reeglitel põhinevale rahvusvahelisele korrale, inimõigustele ning rahvusvahelisele õigusele, muu hulgas Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirjale. Nõukogu kordab oma üleskutset austada täielikult Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsiooni (UNCLOS), millele peab vastama kogu ookeanidel ja meredel toimuv tegevus.

5. Nõukogu toonitab, et leppe keskne eesmärk on tõhustada Vahemere piirkonna ühtset ala. Nõukogu toetab leppe temaatilisi valdkondi, mis on jagunevad järgmise kolme samba ümber: 1) inimesed: muutuste, ühenduste ja innovatsiooni liikumapanev jõud, 2) tugevam, kestlikum ja integreeritum majandus ning 3) julgeolek, valmisolek ja rände haldamine.
6. Nõukogu rõhutab, kui oluline on luua inimeste ja riikide vahel ühendusi, mis edendavad vastastikust mõistmist ning pakuvad võimalusi kestlikuks majanduskasvuks ja arenguks. On olemas tohtu potentsiaal veelgi suurendada majandusintegratsiooni ning edendada kestlikku kaubandust ja kestlikke investeeringuid, majanduse ja väärtusahelate mitmekesistamist, sinise majanduse arendamist, energiakoostööd ning ühendatust ELi ja Vahemere lõunapiirkonna riikide vahel, et luua töövõimalusi ning tagada stabiilsus ja majanduslik vastupanuvõime ja taastuvus, et tegeleda olemasoleva sotsiaalse ebavõrdsusega ja toetada sotsiaalset sidusust. Nõukogu rõhutab samuti, et endiselt on ühine prioriteet võitlus kliimamuutuste, keskkonnaseisundi halvenemise ja veenappuse vastu Vahemere piirkonnas, eelkõige Barcelona konventsiooni rakendamise kaudu, ning jätkuv keskendumine haridusele ja noorte tööhõivele, kultuuripärandi kaitsmisele ja väärtustamisele ning demograafiliste probleemide käsitlemisele.
7. Nõukogu toonitab vajadust suurendada poliitilist koostööd Vahemere lõunapiirkonna partneritega ning tõhustada poliitilisi ja valdkonnapoliitilisi dialooge. See hõlmab rahu-, julgeoleku- ja kaitsealase koostöö tugevdamist, sealhulgas konfliktide ennetamise, vahendamise, organiseeritud kuritegevuse ning meresõiduohutuse ja -turvalisuse valdkonnas, et tulla toime ühiste väljakutsetega, tugevdada Vahemere piirkonna partnerite suutlikkust ja hõlbustada piirkondadevahelist teabevahetust. Julgeoleku- ja kaitsevaldkonnas tehakse koostööd kooskõlas ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitikaga ning olemasolevate ELi raamistikega.
8. Nõukogu toetab rände ühist haldamist tervikliku, kogu valitsemissektorit ja kogu rändeteed hõlmava ning õigustepõhise lähenemisviisi alusel, et ennetada ebaseaduslikku rännet ja lõhkuda smugeldajate ärimudelid, tõhustades piirikontrolli, parandades haavatavas olukorras olevate rändajate, varjupaigataotlejate ja pagulaste kaitset, järgides tõhusat tagasisaatmis- ja tagasivõtupoliitikat, mis hõlmab turvalisi ja väärikaid tagasipöördumisi ning kestlikku taasintegreerimist, tegeledes rände ja sundrände algpõhjustega ning struktureerides seaduslikke rändevõimalusi kooskõlas ELi ja liikmesriikide pädevustega ning vastavalt varjupaiga- ja rändepoliitika ja ELi õigusaktide välismõõtmele.
9. Nõukogu rõhutab vajadust teha Vahemere lõunapiirkonna partneritega ühiselt tööd, et kaitsta ja edendada inimõigusi, head valitsemistava, demokraatiat, õigusriiki ja põhivabadusi Vahemere piirkonna leppe rakendamisel.

10. Nõukogu kutsub üles Vahemere piirkonna leppe kiirele ja tõhusale rakendamisele, mida toetaks järelevalve- ja juhtimissüsteem, milles ta annab poliitilisi suuniseid. Eelkõige kutsub nõukogu komisjoni talitusi ja Euroopa välisteenistust üles esitama nõukogule igal aastal õigeaegselt kirjaliku ajakohastatud teabe leppe rakendamise kohta, et anda panus nõukogu eespool nimetatud rolli täitmisesse kõigil asjakohastel tasanditel, sealhulgas vajaduse korral välisasjade nõukogus. Nõukogu kutsub komisjoni talitusi ja Euroopa välisteenistust üles tuginema nõukogu suunistele ühisteatise ülevõtmiseks spetsiaalsesse tegevuskavva, et alustada algatuste ja meetmete rakendamist.
11. Nõukogu tunnustab Vahemere Liitu kui ainulaadset piirkondliku koostöö organisatsiooni. Ühendava jõuga ning piirkondlike võrgustike ülesehitamise ja koostöö edendamise alaste kogemustega Vahemere Liitu käsitatakse partnerina leppe rakendamisel asjaomastes valdkondades.
12. Leppe rakendamisel tuleks erilist tähelepanu pöörata noorte mõjuvõimu suurendamisele ja nende konstruktiivsele kaasamisele, sealhulgas Vahemere piirkonna noorte parlamentaarse assamblee kaudu. Koostöö sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonnaga on samuti jätkuvalt ülilooluline. Leppe rakendamisele peaksid kaasa aitama dialoogid kodanikuühiskonna organisatsioonidega.
13. Leppe tõhusat rakendamist tuleks toetada asjaomaste ELi poliitikavahendite, sealhulgas olemasolevate rahaliste vahendite kasutuselevõtmisega. Nõukogu kordab vajadust tagada piisavad rahalised vahendid. Nõukogu tunnustab, et kasutada tuleb asjakohaseid ELi rahastamisvahendeid ning rõhutab, kui oluline on tagada nende vahendite vaheline sidusus ja koostoime, kaasata täiendavaid vahendeid erasektorist ning Euroopa ja rahvusvahelistest finantseerimisasutustest, et võimendada ümberkujundavaid jõupingutusi kooskõlas strateegia „Global Gateway“ prioriteetidega ja koordineerides liikmesriikide algatustega Euroopa tiimi lähenemisviisi raames.
14. Selleks et suurendada teadlikkust ja arusaamist leppe raames toimuvast poliitilisest tegevusest, rõhutab nõukogu vajadust jõulise teavitustegevuse ja strateegilise kommunikatsiooni järele. Konstruktiivse dialoogi tõhustamiseks on oluline edendada väljendusvabadust ja juurdepääsu mitmekesisele teabele ning võidelda väärinfo ja desinformatsiooni vastu.